

РЕШЕНИЕ

№ 5034

гр. София, 29.09.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 31 състав,
в публично заседание на 31.08.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Веселина Женаварова

при участието на секретаря Албена Илиева и при участието на прокурора Първолета Станчева, като разгледа дело номер **11305** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във вр. с чл.1, ал.2 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/.

Образувано е по искова молба на Д. С. Д., с ЕГН-[ЕГН], подадена чрез адв.Ю., с която се иска да бъде осъдена Националната агенция за приходите /НАП/ да ѝ заплати обезщетение в размер на 1000 лева за причинените ѝ неимуществени вреди в периода от 15.07.2019г. до предявяването на исковата молба на 16.09.2019г., изразяващи се в притеснения, страх и опасения за възможна злоупотреба с личните ѝ данни, станали достъпни вследствие т.нар. „хакерска атака“, при която от електронните масиви на НАП неправомерно е била изтеглена информация в голям обем, съдържаща множество лични данни на български граждани, съобщение, за която е било публикувано от медиите на 15.07.2019г. Счита, че НАП, в качеството ѝ на администратор на лични данни, е допуснала нарушения на чл.24 и чл.32 GDPR и чл.59, ал.1 ЗЗЛД, нарушила е и разпоредбите на чл.45, ал.1, т.6 ЗЗЛД като не е обработила личните данни по начин, който да гарантира подходящо ниво на сигурност като се приложат подходящи технологии и организационни мерки; както и на чл.64 ЗЗЛД, като не е изпълнено задължението за извършване на оценка на въздействието на предвидените операции по обработване на личните данни върху тяхната защита; чл.66, ал.1 и, ал.2 ЗЗЛД; чл.67 и чл.68 ЗЗЛД. Претендира се и законната лихва върху сумата на обезщетението, считано от 15.07.2019г. до

окончателното ѝ изплащане. Ищцата претендира направените по делото съдебни разноски, както и адвокатско възнаграждение за процесуален представител по чл.38, ал.2 във вр. с ал.1, т.3 от ЗАдв.

В съдебно заседание ищцата Д. С. Д., р.пр., не се явява. Чрез пълномощниците си адв.Ю. и адв.Ю., поддържа исковата молба.

Ответникът НАП, в представен по делото отговор на исковата молба и в съд.з. чрез юрк. М., оспорва исковата молба като неоснователна и недоказана. Претендира за юрисконсултско възнаграждение.

Прокурорът от Софийска градска прокуратура дава заключение по делото, че исковата молба е неоснователна и недоказана.

Административен съд София-град, като обсъди доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, приема за установено следното от фактическа и правна страна:

Въпросът за допустимостта на иска е разрешен с Определение №4974/28.04.2020г., постановено по адм.д.№ 3482/2020г. по описа на ВАС, задължително за настоящия състав – чл.235, ал.2 АПК. По съществото на иска, съдът взе предвид следното:

Разпоредбата на чл.1, ал.1 ЗОДОВ предвижда, че държавата и общините отговарят за вреди, причинени от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Предпоставките, които следва да са кумулативно налице, за да се реализира отговорността по чл.1, ал.1 ЗОДОВ са: незаконосъобразен административен акт, действие или бездействие на административен орган или длъжностно лице при или по повод осъществяваната от него административна дейност; вреда – имуществена или неимуществена; пряка причинно-следствена връзка между незаконосъобразния акт/действие/бездействие. Съгласно чл.204, ал.4 АПК, незаконосъобразността на действието или бездействието се установява от съда, пред който е предявен искът за обезщетението.

В конкретния случай исковата претенция се основава на твърдяно незаконосъобразно бездействие – нарушение на разпоредбите на чл.24 и чл.32 GDPR и чл.59, ал.1 ЗЗЛД, чл.45, ал.1, т.6 ЗЗЛД, чл.64 ЗЗЛД, чл.66, ал.1 и ал.2 ЗЗЛД; чл.67 и чл.68 ЗЗЛД – неизпълнение на задължението за обработване на личните данни по начин, който да гарантира подходящо ниво на сигурност като се приложат подходящи технологии и организационни мерки и неизвършване на оценка на въздействието на предвидените операции по обработване на личните данни върху тяхната защита. Следва да се отбележи, че когато визира незаконосъобразно бездействие, разпоредбата на чл.1, ал.1 ЗОДОВ има предвид незаконосъобразно фактическо бездействие по см. на чл.256 АПК, т.е. бездействието на административен орган по задължение, произтичащо пряко от нормативен акт или което той е длъжен да извърши по силата на закона.

Безспорно горните разпоредби въвеждат задължение за администратора на лични данни да въведе подходящи технически и организационни мерки, за да гарантира и да е в състояние да докаже, че обработването се извършва в съответствие с разпоредбите на Общия регламент за защита на данните – чл.24, параграф 1 и чл.32 от него. Същият подход е възприет и в цитираните разпоредби от ЗЗЛД.

Общозвестен е фактът, че на 15.07.2019г. медиите оповестиха информация за т.нар. „хакерска атака“, при която от електронните масиви на НАП неправомерно е била изтеглена информация с голям обем, съдържаща лични данни на множество български граждани. От предоставената от Комисията за защита на личните данни

/КЗЛД/ информация се установи, че е осъществен неототоризиран достъп до базата данни на НАП, неразрешено разкриване и разпространение на следните категории лични данни на физически лица: имена, ЕГН и адреси на български граждани, телефони, електронни адреси и друга информация за контакт, данни от годишни данъчни декларации на физически лица, данни от справките за изплатени доходи на физически лица, данни от осигурителните декларации, данни за здравноосигурителни вноски, данни за издадени актове за административни нарушения и пр. В неправомерно достъпената и разпространена в интернет пространството информация, според КЗЛД, се съдържат лични данни на общо 6 074 140 физически лица, което включва 4 104 786 живи физически лица, български и чужди граждани, и 1 959 598 починали физически лица.

За доказване изпълнение на задълженията си, произтичащи от регламента и закона, ответникът е представил по делото Политика по информационна сигурност на НАП, Версия 3.0, май 2016г., Методика за оценка на риска – Приложение № 3 към процедура ПФИС 7, Версия 1.1, ноември 2015г., Инструкция № 2/08.05.2019г. за мерките и средствата за защита на лични данни, обработвани в НАП и реда за движение на преписки и заявяване на регистри, Заповед № 3-ЦУ-1436/15.10.2018г. на изпълнителния директор на НАП, с която са утвърдени указания за обработване и съхраняване на данни, Заповед № 3ЦУ-746/25.05.2018г. на изпълнителния директор на НАП, с която е утвърдена политика за защита на личните данни в НАП /приложена към заповедта/, Процедура „Оценка на риска за информационната сигурност“, номер ПФИС 7, версия В, Заповед № 3ЦУ-586/30.04.2014г. на изпълнителния директор на НАП за внедряване считано от 01.05.2014г. на Система за управление на сигурността на информацията в НАП. Тези документи установяват реда по който е следвало да се обработват личните данни от ответника, но не и какъв контрол по отношение на спазването им е осъществен. По делото не се установи конкретния технически начин, по който са достъпнати личните данни при хакерската атака, за да се направи извода дали това е станало вследствие на неприлагане на ефективни организационни и/или технически мерки за защита на данни или въпреки тях.

Според чл. 59 ал.1 от ЗЗЛД администраторът на лични данни, в случая НАП, като отчита естеството, обхвата, контекста и целите на обработването, както и рисковете за правата и свободите на физическите лица, прилага подходящи технически и организационни мерки, за да гарантира и да е в състояние да докаже, че обработването се извършва в съответствие с този закон. При необходимост тези мерки се преразглеждат и актуализират. Същото задължение се съдържа и в чл.24 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/ 679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 /GDPR/, а в чл. 32 са предвидени конкретните мерки които следва да се предприемат. Доколкото задължението да докаже, че обработването на личните данни се извършва в съответствие със ЗЗЛД е на администратора, обстоятелството, че е изтекла информация от сървърите на НАП вследствие неототоризиран достъп, който факт е безспорен по делото, според настоящият състав на съда сочи на противоположно бездействие на ответника да изпълни произтичащи от посочените разпоредби задължения да осигури достатъчна надеждност и сигурност на информационната си система, да защити физическите лица във връзка с обработването на личните им данни по см. на § 1 т.4 от ДР на ЗЗЛД, вр. чл. 4, т. 2 от Регламент (ЕС) 2016/679, в т.ч. правото на защита на личните им данни.

Настоящият съдебен състав приема, че с разпоредбата е на чл.59, ал.1 ЗЗЛД е

установена доказателствена тежест за администратора на личните данни, да установи, че обработването на личните данни се извършва в съответствие с този закон. Доколкото по делото не се установява какви технически мерки са предприети от ответника и как те са преодолени от осъществилото неоторизиран достъп лице, съдът намира, че именно техническата уязвимост на информационната система на НАП е довела до нерегламентирано разкриване и разпространение на личните данни на ищеца, а тя е вследствие от неприлагането на подходящи мерки за защита. Ако системата беше ефективно и надеждно защитена, то не би се стигнало до пробива ѝ, довел до разкриване личните данни на ищеца. Изпълнение на конкретната задача по прилагане подходящи технически и организационни мерки би довело до изпълнение задачата по предотвратяване на престъплението, защото връзката между двете задачи е пряка и логична – бъде ли изпълнено по необходимия ефективен начин задължението по предотвратяване изтичането на лични данни, то не би следвало да е възможно злоумишлено деяние, престъпно посегателство по смисъла на НК и обратно, след като е налице деяние по смисъла на НК, това означава, че задачата по предотвратяване на престъплението и предотвратяване неправомерно достъпена база данни, не е била изпълнена в необходимата степен. В тази връзка доводите на ответника, че престъпното деяние не е обусловено, респективно само по себе си не поставя под съмнение мерките за сигурност, са неоснователни. Именно НАП е следвало да извърши анализ на тези обективни факти, да съобрази поведението си с тях, за да гарантира запазване и предотвратяване изтичането на личните данни на ищеца. Фактът, че е извършена хакерска атака, с която е пробита информационната система на НАП, доказва, че не са предприети подходящи технически и организационни мерки за защита на обработването на личните данни на ищеца, което е достатъчно да бъде направен извод за незаконосъобразно бездействието на НАП.

НАП, в качеството си на администратор на лични данни по смисъла на чл.4, т.7 от Регламент ЕС 2016/679, при осъществяване на дейността си, е следвало да предприеме ефективни мерки за предотвратяване злоумишлен достъп до личните данни на ищеца. В процесният случай това не е постигнато. Ответникът не е изпълнил задължението си по предотвратяване на престъпление и опазване изтичането на лични данни, като от незаконосъобразното му бездействие следва твърдения от ищеца увреждащ резултат. Бездействието на НАП е незаконосъобразно, противоречи на нормативни изисквания на чл.59, ал.1 ЗЗЛД, чл.24 и чл.32 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/ 679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 /GDPR/. В случая са ирелевантни предприетите мерки за защита на личните данни от НАП след 15.07.2019 г., когато е станал обществено достояние осъществения нерегламентиран достъп.

Предвид изложеното, настоящият съдебен състав приема, че е налице първата предпоставка за ангажиране на отговорността на НАП, представляваща незаконосъобразното бездействие по предприемане на необходимите и ефективни действия, произтичащи от чл. 59, ал.1 от ЗЗЛД, чл.24 и чл.32 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/ 679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 /GDPR/ задължения.

Втората предпоставка за ангажиране на отговорността на НАП е наличие на претърпяна вреда от страна на ищеца от това незаконосъобразно бездействие. Д. Д. твърди и разпитаният по делото като свидетел М. Д.- син на ищцата, установява, че майка му е преживяла стрес, безпокойство, притеснение от възможността с изтеклите

от НАП нейни лични данни без нейно знание и съгласие да се вземе кредит на нейно име. Свидетелят сочи, че тя е била притеснена за дълъг период от време, вдигнала е високо кръвно и се е наложило да пие лекарства няколко дни.

Изброените емоционални сътресения, безспорно представляват вид неимуществени вреди, но съдът намира, че те не са пряка и непосредствена последица от изтичането на личните данни на ищеца, а са обусловени от евентуално бъдещо извършване на злоупотреба, която е слабо вероятна доколкото за вземане на кредит, освен ЕГН и три имена, редица други документи и данни за прехвърлителя - напр. лична карта; като се налага и лично явяване на лицето за сделката или за упълномощаване на трето лице. Т.е. притесненията на ищцата са били обективно неоснователни с оглед изключително слабата вероятност на базата на изтеклите нейни три имена и ЕГН да се извърши злоупотреба с имуществото ѝ. Т.е. субективните преживявания на ищцата не са съответни на резултата от бездействието на ответника, поради което следва да се приеме, че липсва пряка и непосредствена причинна връзка между тях. В допълнение съдът намира, че човек, преживяващ силен емоционален стрес от дадена ситуация, в конкретния случай от разкриването на личните данни, би направил всичко зависещо от него, за да установи какво е разкрито и как би могло това, което е разкрито да бъде променено, за да се предотврати евентуално злонамерено действие. От представените по делото доказателства, включително от свидетелските показания, става ясно, че ищцата не е предприела никакви действия с оглед установяване какви точно нейни лични данни са били засегнати от „хакерската атака“. Наличието на активно поведение на пострадалото лице, да установи до кои негови данни е осъществен нерегламентиран достъп, за да може да предприеме мерки, с които до известна степен да се защити, е от значение за установяване на действителна, реално претърпяна вреда и силен стрес.

Предвид изложеното, настоящият съдебен състав като приема за недоказана причинната връзка между незаконосъобразното бездействие на ответника и претърпяната от ищеца вреда, намира, че искът следва да бъде отхвърлен като неоснователен и недоказан.

На основание чл.10, ал. 4 ЗОДОВ във вр. с чл.78, ал.8 ГПК във вр. с чл.144 АПК във вр. с чл.37 от Закона за правната помощ и чл. 24 от Наредба за заплащането на правната помощ, на ответника следва да се присъдят разноски за юрисконсултско възнаграждение в размер на 100 лева.

Така мотивиран и на основание чл. 203 АПК, Административен съд, С. град, Второ отделение, 31 състав

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ иска на Д. С. Д., с ЕГН-[ЕГН], да бъде осъдена Национална агенция по приходите да ѝ заплати обезщетение в размер на 1 000 лв. за претърпени неимуществени вреди в периода 15.07.2019г.-16.09.2019г., вследствие на незаконосъобразно бездействие от страна на ответника, изразяващо се в неизпълнение в достатъчна степен на задължение по чл. 59, ал.1 ЗЗЛД и по чл. 24 и чл. 32 от Общия регламент относно защитата на лични данни ЕС 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 г. /GDPR/, а именно да гарантира достатъчно ниво на сигурност на обработваните от него лични данни на ищеца, довело до неразрешено разкриване на личните данни на ищеца; ведно със законната лихва върху тази сума,

считано от 15.07.2019г. до окончателното изплащане на задължението.

ОСЪЖДА Д. С. Д., с ЕГН-[ЕГН], да заплати на Национална агенция за приходите съдебни разноси в размер на 100 /сто/ лева.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: